

Resumé til offentliggørelse

Plejecenter Birkely, Vejen Kommune

Styrelsen for Patientsikkerhed har den 17. juli 2023 givet påbud til Plejecenter Birkely, Vejen Kommune, om at sikre forsvarlig varetagelse af forbeholdt virksomhed, tilstrækkelige sygeplejefaglige vurderinger samt tilstrækkelig journalføring.

Styrelsen for Patientsikkerhed har påbudt Plejecenter Birkely, Vejen Kommune:

1. at sikre forsvarlig varetagelse af forbeholdt virksomhed, når der anvendes medhjælp hertil, fra den 17. juli 2023.
2. at sikre, at der er gennemført systematiske sygeplejefaglige vurderinger og opfølgning herpå for alle patienter, herunder implementering af instrukserne om triagering og for tryksårsscreening, fra den 17. juli 2023.
3. at sikre tilstrækkelig journalføring, herunder implementering af instruksen herom, fra den 17. juli 2023.

Påbuddet kan ophæves, når Styrelsen for Patientsikkerhed ved et nyt tilsynsbesøg har konstateret, at påbuddet er efterlevet.

Baggrund

Styrelsen for Patientsikkerhed gennemførte den 13. marts 2023 et reaktivt varslet tilsyn med Plejecenter Birkely, Vejen Kommune. Baggrunden for tilsynet var, at styrelsen havde modtaget to bekymringshenvendelser vedrørende Plejecenter Birkely.

Plejecenter Birkelys målgruppe er patienter med somatiske og kognitive problemer. Personalet havde forskellig faglig baggrund, heriblandt social- og sundhedshjælpere og social- og sundhedsassistenter, og der blev jævnligt benyttet vikarer.

Ved tilsynet blev der gennemgået tre journaler og foretaget tre medicingennemgange.

Styrelsen har ved afgørelsen benyttet de oplysninger, der kom frem ved tilsynet, og som er anført i tilsynsrapporten, hvor målepunkterne også fremgår. For en detaljeret gennemgang af fundene ved tilsynsbesøget henvises til tilsynsrapporten. Styrelsen har endvidere inddraget behandlingsstedets partshørings svar til sagen.

Begrundelse for påbuddet

Forsvarlig varetagelse af forbeholdt virksomhed

Styrelsen henviste til autorisationslovens § 74, stk. 2, samt bekendtgørelse nr. 1219 af 11. december 2009 om autoriserede sundhedspersoners benyttelse af medhjælp (delegation af forbeholdt sundhedsfaglig virksomhed) og den tilhørende vejledning nr. 115 af 11. december 2009, som beskriver rammerne for dette.

Styrelsen konstaterede på tilsynet den 13. marts 2023, at der for en patient i behandling med insulin for diabetes var flere tilfælde af manglende dokumentation for, at blodsukkeret var målt om aftenen, hvilket fremgik skulle ske af ordinationen fra den behandlingsansvarlige læge. Personalet på Plejecenter Birkely tilkendegav, at blodsukkeret sandsynligvis ikke var blevet målt.

Den lagte behandlingsplan fra lægen blev således ikke fulgt i ovenstående tilfælde, hvorfor den behandlingsansvarlige læge ikke havde kvalificerede oplysninger til at kunne monitorere patientens diabetesbehandling.

Det er styrelsens opfattelse, at der ikke var tilstrækkelig klarhed over håndteringen af den lægeforbeholdte virksomhed i forhold til blodsuktermålinger og insulingivning, og at der desuden var tale om manglende overholdelse af aftaler med behandlingsansvarlig læge.

Det er styrelsens vurdering, at det udgør en alvorlig risiko for patientsikkerheden, at det ikke i tilstrækkelig grad var sikret, at den delegerede lægeforbeholdte virksomhed blev udført forsvarligt og i overensstemmelse med ordinationen.

Sygeplejefaglige vurderinger

Styrelsen henviste til vejledning om sygeplejefaglig journalføring, pkt. 5.2., om de 12 sygeplejefaglige problemområder, samt oplyste at på behandlingssteder, hvor der udføres pleje og behandling, og hvor der ikke

eller kun i mindre omfang er tilknyttet sundhedsfagligt personale med ansvar for at foretage de sygeplejefaglige vurderinger, har ledelsen ansvaret for at sikre, at de 12 sygeplejefaglige problemområder vurderes, revurderes og opdateres, når det er relevant

Under tilsynet konstaterede styrelsen, at der for en patient i behandling for forhøjet blodtryk ikke fremgik opfølgning på gentagne forhøjede blodtryksmålinger, som var foretaget over flere døgn.

Personalet på Plejecenter Birkely kunne ikke redegøre for, om opfølgning var sket, og i øvrigt om patienten fortsat havde et for højt blodtryk.

Styrelsen har på den baggrund lagt til grund, at der ikke er foretaget den fornødne opfølgning på det forhøjede blodtryk.

Styrelsen konstaterede hertil, at der ikke var foretaget triagering af patienten, selvom der på Plejecenter Birkely var en instruks, der foreskrev, at alle borgere med ændringer i deres habituelle tilstand skulle triageres gule eller røde.

Styrelsen konstaterede også, at der på stedet var en instruks for tryksårsscreening, som dog ikke var fulgt, idet der hos en sengeliggende patient ikke var foretaget en egentlig tryksårsscreening inklusiv anvendelse af screeningsredskab, som beskrevet i instruks. Der kunne redegøres for en vurdering af risikoen, men ikke for at en egentlig screening var foretaget.

Styrelsen henviste til vejledning nr. 9001 af 20. november 2000 om udfærdigelse af instrukser for oplysning om, hvilke krav mv., der er til sundhedsfaglige instrukser. Styrelsen kan hertil oplyse, at instrukser er et nødvendigt arbejdsredskab til styrkelse af patientsikkerheden. Instrukser har til formål at sikre klarhed om ansvars- og kompetencefordelingen for den sundhedsfaglige behandling mellem alle ansatte personalegrupper, og hvilke procedurer personalet skal følge for, at behandlingen kan ske med den fornødne omhu og samvittighedsfuldhed.

Ud over udarbejdelse af instrukser har ledelsen bl.a. også har ansvaret for at instrukserne er kendt og følges af personalet.

Det er styrelsens vurdering, at det udgør en risiko for utilstrækkelig pleje og opfølgning på pleje og behandling, når behandlingsstedets instruks for triagering af patienter og for trykssårsscreening ikke er implementeret tilstrækkeligt, idet instrukserne har til formål at sikre en ensartet og sikker patientbehandling samt at forebygge tvivlssituationer hos personalet i forhold til behandling, hvor undladelse eller forkert udførelse umiddelbart kan medføre alvorlig risiko for patienten.

Det er hertil styrelsens vurdering, at manglende eller utilstrækkelig opfølgning på et forhøjet blodtryk udgør en betydelig risiko for patientsikkerheden, da måling heraf er en forudsætning for at kunne følge op og handle på udsving, der kan være behandlingskrævende.

Journalføring

Ved tilsynsbesøget den 13. marts 2023 kunne styrelsen konstatere, at der på Plejecenter Birkely ikke blev ført journal i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 1225 af 8. juni 2021 om autoriserede sundhedspersoners patientjournaler (journalføringsbekendtgørelsen) og vejledning nr. 9521 af 1. juli 2021 om sygeplejefaglig journalføring.

Systematisk og overskuelig journal

Styrelsen konstaterede under tilsynet, at journalføringen på Plejecenter Birkely var usystematisk og uoverskuelig. Det var svært for personalet på behandlingsstedet at fremfinde de relevante notater, fordi disse var dokumenteret forskellige steder i dokumentationssystemet.

Styrelsen kunne under tilsynet konstatere, at der i tre ud af tre stikprøver ikke var en oversigt over patientens sygdomme og funktionsnedsættelser, hvilket betød, at personalet ikke havde det nødvendige overblik over patienternes aktuelle kroniske sygdomme.

Det er styrelsens opfattelse, at journalen skal give et systematisk og fyldestgørende overblik over patientens tilstand, så også personale, der ikke normalt varetager den enkelte patients behandling og pleje, har mulighed for at varetage plejen forsvarligt, ligesom det er nødvendigt for at understøtte kommunikationen med samarbejdspartnere.

Det er styrelsens vurdering, at det udgør en risiko for patientsikkerheden, at journalen ikke gav et tilstrækkeligt overblik over patientens sygdomme og funktionsnedsættelser, da dette danner grundlaget for tilrettelæggelsen og udførelsen af den fortsatte sygeplejefaglige behandling og pleje.

Beskrivelse af aktuelle sygeplejefaglige problemer og risici

Styrelsen konstaterede på tilsynet, at der i to ud af tre stikprøver ikke fremgik en fyldestgørende og opdateret vurdering af patienternes problemområder. For en immobil patient med sclerose og risiko for udvikling af tryksår, fremgik der ingen vurdering af det potentielle problemområde herfor i journalen, så personalet vidste, hvad de løbende skulle observere for. For samme patient var problemområderne vedrørende patientens hukommelsesproblematik og sclerose ikke opdateret siden 2020. Der fremgik heller ingen dokumentation af, hvilke observationer behandlingsstedet skulle foretage i relation til patientens problematikker.

Personalet på Plejecenter Birkely kunne redegøre for patientens hudstatus, for at der var foretaget en risikovurdering i forhold til tryksår og hvilke tiltag, der var iværksat herfor, samt for patientens problematikker i relation til hukommelsen og sclerose samt hvilke observationer, de foretog løbende.

Styrelsen har derfor lagt til grund, at der alene var tale om manglende journalføring heraf.

Derudover konstaterede styrelsen, at der for en patient med smerteproblematik ikke fandtes en opdateret sygeplejefaglig vurdering af, at patienten havde fået justeret sin smertebehandling og efterfølgende var velbehandlet i den aktuelle smertebehandling. Personalet på Plejecenter Birkely kunne redegøre for denne patients smerteproblematik, habituelle tilstand og behandling.

For den samme patient, fremgik der ingen opdateret vurdering af dennes diabetes, som på tidspunktet var ustabil med større udsving i blodsukkerværdierne. Beskrivelser af blandt andet tærskelværdier og hvilke observationer personalet skulle foretage sig i forbindelse med justeringen af diabetesbehandlingen manglede. Plejecenter Birkelys

personale kunne redegøre for patientens diabetes og hvilken pleje og behandling, der var planlagt for patienten.

Det er styrelsens vurdering, at det udgør en risiko for patientsikkerheden, når overvejelser om og vurderinger af, hvilke aktuelle sygeplejefaglige problemer og risici, den enkelte patient har, ikke journalføres i tilstrækkeligt omfang, da sådanne oplysninger er nødvendige for at understøtte og sikre kontinuitet i den fortsatte pleje og behandling af den enkelte patient.

Aftaler med behandlingsansvarlig læge

Styrelsen konstaterede, at der i en ud af tre stikprøver manglede en beskrivelse af aftaler om kontrol med den behandlingsansvarlige læge.

For en patient med diabetes fremgik ingen aftaler om kontrol og opfølgning på patientens blodsukkermålinger og diabetesbehandling. I forhold til samme patients blodtryksmålinger, fremgik der heller ingen aftaler om kontrol af disse. Personalet på Birkely kunne ikke redegøre for, om der var aktuelle aftaler vedrørende kontrollen heraf.

Det fremgår af vejledning om sygeplejefaglig journalføring, pkt. 5.2, at det i nødvendigt omfang skal fremgå af journalen, hvilke eksterne samarbejdspartnere, der er, og hvilke aftaler der er med disse samarbejdspartnere.

Det er styrelsens vurdering, at det er nødvendigt af hensyn til den enkelte patients forløb, at det sikres dokumenteret, når der er uklarheder om behandling og er sket kontakt til lægen på den baggrund, ligesom lægens evt. tilkendegivelser efter lægekontakt skal dokumenteres.

Dokumentation af vurdering af habilitet på plejehjem

Styrelsen konstaterede, at patientens evne til at give et habilt samtykke ikke var dokumenteret i tre ud af tre journaler. Personalet kunne under tilsynsbesøget mundtligt redegøre for, at patienternes samtykkeevne blev vurderet og for patienternes habilitet.

Styrelsen har derfor lagt til grund, at vurderingerne var foretaget, men ikke journalført.

Styrelsen kan oplyse, at for at et informeret samtykke fra en patient er gyldigt, skal patienten være habil.

Det fremgår af sundhedsloven § 15, at ingen behandling må indledes eller fortsættes uden patientens informerede samtykke, medmindre andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov. Det fremgår af pkt. 2, i vejledning nr. 161 af 13. september 1998 om information og samtykke og om videregivelse af helbredsoplysninger mv., at for at man kan tale om et gyldigt samtykke, kræver dette, at patienten er i stand til at overskue konsekvenserne på baggrund af den givne information.

Det fremgår af § 14, nr. 3, i journalføringsbekendtgørelsen, at det skal fremgå af patientjournalen, hvis en patient ikke har samtykkekompetence, og hvem der i så fald kan give samtykke på patientens vegne, jf. sundhedslovens §§ 17 og 18.

Det fremgår endvidere af vejledning nr. 10409 af 20. december 2007 om patienters/beboeres retsstilling på plejehjem og i plejeboliger, at det skal journalføres i patientjournalen/de sygeplejefaglige optegnelser, om en beboer vurderes til at være varigt inhabil og hvem, der anses for beboerens nærmeste pårørende. Det skal ligeledes fremgå, hvilken fremgangsmåde med hensyn til kontakt, sundhedspersonalet har aftalt med nærmeste pårørende i forbindelse med information og indhentelse af samtykke.

Reglerne om information og samtykke har til formål at sikre patienternes selvbestemmelse og er et grundlæggende princip inden for sundhedsretten.

Det er styrelsens vurdering, at den utilstrækkelige journalføring i denne forbindelse udgør en risiko for patientsikkerheden, da grundlaget for behandlingen så ikke er klart, og det derved ikke er sikret, at behandlingen sker med respekt for patientens selvbestemmelsesret.

Implementering af instruks for journalføring

Styrelsen konstaterede, at der på Plejecenter Birkely var en instruks for journalføring, men vurderer på baggrund af ovennævnte fund, at denne ikke var implementeret tilstrækkeligt.

Styrelsen henviste til vejledning nr. 9001 af 20. november 2000 om udfærdigelse af instrukser og oplyste blandt andet, at det er ledelsens ansvar, at der foreligger de nødvendige instrukser, ligesom ledelsen har ansvar for, at instruksen er kendt af personalet og for at påse, at arbejdet udføres i overensstemmelse med instruksen.

Det er styrelsens opfattelse, at der på et behandlingssted som Plejecenter Birkely skal være en instruks for journalføring.

På baggrund af de konstaterede fejl og mangler i journalføringen er det styrelsens vurdering, at implementering af instruksen for journalføring er nødvendig på Plejecenter Birkely.

Det er styrelsens vurdering, at fraværet af eller manglende implementering af instruks for journalføring rummer en betydelig risiko for patientsikkerheden, idet instruksen har til formål at sikre en ensartet og sikker patientbehandling samt at forebygge tvivlsituationer hos personalet i forhold til behandling, hvor undladelse eller forkert udførelse umiddelbart kan medføre alvorlig risiko for patienten.

Samlet vurdering vedr. journalføring

Det er styrelsens vurdering, at de beskrevne grundlæggende og gennemgående mangler i form af ikke ajourført, fyldestgørende og systematisk journalføring samt utilstrækkelig implementering af instruks for journalføring rummer en betydelig fare for patientsikkerheden både med hensyn til sikring af kontinuitet og kvalitet i pleje og behandling af den enkelte patient.

Samlet vurdering

Plejecenter Birkely har i partshøringssvar af 27. juni 2023 og ved efterfølgende dialog redegjort for en række tiltag, der er eller vil blive iværksat både i forhold til at sikre forsvarlig varetagelse af forbeholdt virksomhed, når der anvendes medhjælp, tilstrækkelige

sygeplejefaglige vurderinger og journalføring. Plejecentret har endvidere indsendt vejledning for delegation, kompetenceprofil, funktionsbeskrivelse for tryksårsambassadør, arbejdsgangsbeskrivelse for tryksårsforebyggelse, instruks/actioncard for tavlemøder og triagemøder, undervisningsprogram modul 1-2-3 og vejledning for sygeplejefaglig journalførelse.

Det er styrelsens vurdering, at der aktuelt foreligger fyldestgørende instrukser indenfor både journalføring, tryksårsscreening og triagering.

Styrelsen anerkender desuden, at behandlingsstedet har iværksat relevante tiltag med henblik på at rette op på de konstaterede mangler i relation til de under tilsynet konstaterede forhold.

Styrelsen finder det dog ikke på baggrund af det tilsendte dokumenteret, at tiltagene på nuværende tidspunkt har haft den tilstrækkelige virkning i praksis forhold til at rette op på patientsikkerheden på behandlingsstedet.

Det er således fortsat styrelsens vurdering, at fejlene og manglerne i forhold til varetagelsen af forbeholdt virksomhed ved brug af medhjælp, sygeplejefaglige vurderinger og journalføring udgør større problemer af betydning for patientsikkerheden.

Styrelsen har i sin vurdering lagt særlig vægt på omfanget af uopfyldte målepunkter, relateret til de sygeplejefaglige vurderinger og journalføringen, hvoraf manglerne på området for journalføringen kræver målrettet og systematisk arbejde, inden disse kan opfyldes.